

Nr 80.

Av herrar **Bergqvist** och **Sandström**, om ökat anslag till statsbidrag till driftkostnaderna för tuberkulossjukvårdsanstalter.

I statsverkspropositionen har Kungl. Maj:t på ett erkännansvärt sätt tillmötesgått de framställningar, som inkommit rörande anslag till statsbidrag till driftkostnaderna för tuberkulossjukvårdsanstalterna. Under femte huvudtiteln (sid. 119) har alltså föreslagits, att nämnda anslag skall upptagas till ett med 50,000 kronor höjt belopp för budgetåret 1934/1935.

Vad det av tuberkulosen tyngst drabbade länet — Norrbotten — beträffar har också Kungl. Maj:t föreslagit, att ett särskilt bidrag, utöver det ordinarie, skall utgå för högst 288 vårdplatser vid det nya centralsanatoriet i Sandträsk och för högst 57 vårdplatser vid det äldre tuberkulossjukhuset på samma plats. Däremot har Kungl. Maj:t avvisat en framställning från länets landsting, vari hemställts, att länet — med hänsyn till den starka tuberkulosdödligheten och landstingets svaga ekonomi — även skulle erhålla särskilt statsbidrag till de mindre tuberkulosanstalterna inom länet, nämligen tuberkulossjukhemmen i Luleå, Boden och Antnäs samt bygdesanatoriet i Över-Torneå, vilka anstalter tillsammans ha ett sängantal av 122 platser för tuberkulossjuka.

Undertecknade representanter för Norrbottens län vilja med anledning härav framföra vårt beklagande av att Kungl. Maj:t icke ansett sig kunna i sistnämnda hänseende tillstyrka Norrbottens läns landstings enligt vårt förmenande synnerligen väl motiverade framställning, vilken tillstyrkts av Kungl. Maj:ts befallningshavande i Norrbottens län samt av Svenska landstingsförbundet, varvid förbundet särskilt betonat, att dess tillstyrkande av särskilda anslag särskilt gällde Norrbotten. Vi vilja även framföra ett yrkande om ett bifall till sistnämnda förslag och tilllåta oss här att framställa några synpunkter som motiv härför.

Vi erinra då först därom, att Norrbottens län har en sådan utsträckning, att detta sedan gammalt ansetts motivera den allmänna sjukvårdens uppdelande på ett flertal anstalter, liggande i olika delar av länet. Detta har kommit att tillämpas även med avseende på tuberkulossjukvården. Resultatet av dessa samt ett flertal andra omständigheter har blivit, att sjukvårdskostnaderna för länet — såväl då det gäller den allmänna sjukvården som tuberkulossjukvården — blivit synnerligen dryga. Vad särskilt den senare beträffar, så har tuberkulossjukligheten i länet — den ojämförligt största i landet och, efter vad det påståtts, den största i hela världen — nödvändiggjort mycket långt gående och dyrbara åtgärder för bekämpandet av densamma. Ett led i denna kamp har varit tillkomsten av det nya stora Sandträsksanatoriet, vid vars planerande

man utgick från, att några av de mindre anstalterna skulle kunna nedläggas.

Så har emellertid ej kunnat ske, då det visat sig, att även efter det nya stora sanatoriets tillkomst samtliga platser å alla de inom länet befintliga tuberkulosanstalterna alltjämt äro fyllda samt likväl man kan konstatera att sökande till platser till ett betydande antal varje månad redovisas, vilka först efter en tids väntetid kunna intagas å anstalt.

Trots detta senare förhållande har inom landstinget och dess förvaltningsutskott ofta framförts och på fullt allvar diskuterats tanken att man med hänsyn till landstingets höga skattebelastning och de alltjämt fortgående skatteförhöjningarna (från 4 kronor till 4 kronor 90 öre vid sista landstinget) *måste* nedlägga vissa tuberkulosanstalter och detta även med full vetskap därom att därmed skulle följa, att väntetiden för de lungsjuka skulle ökas. Dock har man ansett sig böra till det yttersta söka undvika en sådan åtgärd, och har man därvidlag utgått ifrån, att man borde kunna påräkna statens effektiva hjälp för undvikande av att nödgas tillgripa en ur många synpunkter så olämplig åtgärd.

Det är med hänsyn till dessa sistnämnda synpunkter, som Norrbottens läns landsting begärt statens hjälp i form av tilläggsstatsbidrag även för de här förut nämnda mindre tuberkulosanstalterna med sina 122 tuberkulossängar.

Undertecknade motionärer vilja härmed bevekande vädja till riksdagen, att riksdagen måtte bifalla denna framställning, såväl ur ovan nämnda sjukvårdssynpunkter som ur skatteutjämningsynpunkter.

För att belysa, huru *avsevärt mycket sämre* förhållandena i *Norrbottens län* i nämnda hänseenden ställa sig vid jämförelse med förhållandena i länen i övre Norrland i övrigt hänvisas till efterföljande tablå, uppgjord av Svenska landstingsförbundet.

Det framgår, som synes, av efterföljande tablå, att Norrbottens län i alla avseenden (utom på en enda punkt) har den tyngsta belastning för här nämnda ändamål. Detta jämte en del andra omständigheter föranledde på sin tid riksdagen att giva ett särskilt anslag till Norrbotten på 100,000 kronor för ett budgetår såsom en väl motiverad hjälp till länet. Riksdagen nekade emellertid att senare fullfölja detta anslagsgivande, varvid man dock antydde, att hjälpen skulle kunna givas på *annat* sätt. Vi skulle finna det synnerligen motiverat, att detta halva löfte nu till någon mindre del infriades genom givande av ett anslag för här nämnt ändamål. Det gäller härvidlag endast ett så litet årsanslag som cirka 22,500 kronor ($122 \times 365 \times 0.50$ kronor), vilket för den här ifrågasatta tiden 5 december 1934—30 juni 1935 endast skulle uppgå till en summa av cirka 12,700 kronor ($208 \times 122 \times 0.50$ kronor).

Med ett sådant anslag skulle den synnerligen höga landstingsskatten i Norrbotten (4 kronor 90 öre, d. v. s. 90 öre högre än den näst högsta landstingsskatten i landet) kunna nedsättas åtminstone med något mindre be-

	Jämtlands län	Västerbottens län	Norrbottnens län
Förefintliga vårdplatser för tuberkulösa	273	407	467
Därav A-platser ¹	183	272	345
» B-platser ²	90	135	122
Antal platser, för vilka förhöjt statsbidrag begäres...	183	407	467
Därav A-platser	183	272	345
» B-platser	—	135	122
Storleken av den begärda förhöjningen:			
för A-plats, öre per vårdtag	50	75	80
» B-plats, » » »	—	75	50
Tuberkulosdödlighet år 1932, ‰	1.80	1.66	2.88
Totala kommunala skattetrycket år 1929, kronor per skattekrona	15.85	16.08	17.68
Landstingsskatt 1933, öre per skattekrona	400	315	490
Landstingets nettoanslag för tuberkulossjukvård för år 1933, öre per skattekrona	45	22	41
Landstingets nettoanslag för hälso- och sjukvård för år 1933, öre per skattekrona	155	180	239

¹ A-platser = platser å tuberkulossjukhus.

² B-platser = » » tuberkulossjukstugor och å tuberkulosavdelningar vid lasarett och sjukstugor.

lopp. Ävenså kan man utgå ifrån, att landstinget skulle — sedan ett sådant anslag beviljats — inhibera det ifrågasatta men med hänsyn till tuberkulossjukdomens omfattning icke önskvärda nedläggandet av de ovan nämnda mindre tuberkulosanstalterna inom länet.

Att märka är också, att — även om det här ifrågasatta anslaget bifalles — så kommer likväl alltjämt Norrbotten att få taga på sig en avsevärt högre belastning för hälso- och sjukvård (inklusive för tuberkulosens bekämpande) än alla andra län i landet.

Under hänvisning till ovanstående motivering hemställes alltså,

att riksdagen måtte besluta höja det i statsverkspropositionen för budgetåret 1934/1935 äskade förslagsanslaget för bidrag till driftkostnaderna för tuberkulossjukvårdsanstalter 4.5 miljoner kronor med ytterligare 12,700 kronor samt att riksdagen dessutom måtte medgiva att Norrbottens landsting för nämnda budgetår utöver vad Kungl. Maj:t föreslagit måtte för tiden från och med den 5 december 1934 till och med den 30 juni 1935 erhålla statsbidrag till drift-

Motioner i Första kammaren, Nr 80.

kostnaderna för högst 122 vårdplatser vid tuberkulosjukhemmen i Luleå, Boden och Antnäs samt bygdesanatoriet i Över-Torneå med ett belopp för dag och patient, som med 50 öre överstiger det till tuberkulosjukhus i allmänhet utgående statsbidraget.

Stockholm den 22 januari 1934.

O. Bergqvist.

P. Sandström.